

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА
ПОДПОМАГАНЕ НА ОБЩИНИ ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ НА ДЕЙНОСТИ ЗА
ОБРАЗОВАТЕЛНА ДЕСЕГРАГАЦИЯ

1. НЕОБХОДИМОСТ ОТ ПРОГРАМАТА

Правото на образование е фундаментално и изключително право, което го прави обществено значимо и с изключителен правен интерес за всяко лице. Както всяко друго право и правото на образование е гарантирана от държавата възможност за реализиране на личността. Нереализирането му винаги води до устойчиви негативни последици след себе си – за определения индивид или за цялото общество. Образованието е предусловие за пълноценно участие на всички граждани в обществения, политическия и икономическия живот. Министерството на образованието и науката (МОН) провежда системни политики, определени в законната и подзаконната нормативна уредба, с обезпечителни и подсигуряващи способности за гарантиране на правото на образование в съответствие с фундаменталните принципи в Раздел II от Закона за предучилищното и училищното образование: „равен достъп до качествено образование и приобщаване на всяко дете и на всеки ученик“, „равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на предучилищното и училищното образование“.

Процесите: осигуряване на равен достъп до качествено образование и образователната интеграция на децата и учениците от етническите малцинства, са тясно свързани и са съпътствани от унаследени във времето негативни фактори и от нови такива, допълнително затрудняващи реализирането и ефективността им. Негативно въздействие оказват наличието на първично сегрегирани образователни институции, съществуващите негативни нагласи и стереотипи спрямо „различието“, консервативните традиции, понижаващи значението и ценността на образованието, niskият образователен статус на родителите. Допълнително утежняващи тези процеси са: повишената зависимост от социално-икономически фактори, демографското развитие на населените места, разширяващият се процес на вторична сегрегация на образователни институции.

Въздействието им е с различно измерение, степен и специфика на проявление в различните населени места, което доказва необходимостта от ясни, диференцирани мерки, възпроизведени от местната власт и подкрепени от МОН.

Настоящата програма е модел за подпомагане на общините за осигуряване на равен достъп до качествено образование за всички деца и ученици, възпитава и обучаващи се в сегрегирани образователни институции, включително и за прилагане на мерки, насочени към насърчаване и реализиране на процеса на образователна десегрегация. Програмата е и в изпълнение на стратегически цели, формиращи политиките за образователна интеграция на децата и учениците, определени в Стратегията за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (2015-2020) и Плана за действие по изпълнението ѝ.

БЮДЖЕТ НА ПРОГРАМАТА – 1 000 000 лева.

Програмата е със срок на действие учебната 2019/2020 година.

2. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

2.1. Обща цел: Осигуряване от общините на равен достъп до качествено образование за деца в задължително предучилищно образование и ученици, посещаващи сегрегирани образователни институции чрез реализиране на процес на образователна десегрегация.

2.2. Конкретни (специфични) цели:

2.2.1. Реализиране на дейности в несегрегирани, приемни образователни институции¹ за осигуряване на образователна среда, насърчаваща взаимното общуване между деца в задължително предучилищно образование, ученици, родители и педагогически специалисти.

2.2.2. Осигуряване на безплатен транспорт за деца в задължително предучилищно образование и за ученици, посещаващи сегрегирани образователни институции, за обучение, възпитание и социализация в несегрегирани приемни такива.

---

¹ Приемни образователни институции – образователни институции (детски градини със задължително предучилищно образование и училища), в които се обучават преобладаващ брой деца и ученици, които не са от етнически малцинства;

2.2.3. Подпомагане на децата в задължително предучилищно образование и на учениците, включени в процеса на образователна десегрегация, чрез осигуряване на безплатни учебни пособия и материали.

2.2.4. Институционализиране на дейността на образователните медиатори чрез активно участие в процеса на образователна десегрегация.

3. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- повишен брой общини, реализиращи процеса на десегрегация в образованието;
- повишен брой деца и ученици, обучаващи се в приемни образователни институции в етнически смесена среда;
- подпомогнати с учебни пособия и материали деца и ученици, включени в процеса на десегрегация, за възпитание и обучение в несегрегирани образователни институции;
- подобрена образователна среда в приемните образователни институции за ефективен процес на десегрегация чрез взаимодействие с родителите;
- осигурени условия за равен достъп до качествено образование на деца от задължително предучилищно образование и на ученици, посещавали сегрегирани образователни институции.

4. ОБХВАТ

Програмата се изпълнява на територията на цялата страна.

5. БЕНЕФИЦИЕНТИ

Бенефициенти са всички общини на територията на Република България.

6. ДЕЙНОСТИ ПО ПРОГРАМАТА

Описание на дейността:

Съфинансиране на предложения на общините за осъществяване на десегрегационни дейности. Кандидатстването по програмата е допустимо за всички общини. То се осъществява чрез попълване на образец на формуляр и приложен бюджет с разчет на дейностите. С цел осигуряване на благоприятна образователна среда за реализиране на процеса на образователна десегрегация, както и за обучение, възпитание и социализация

на децата и учениците в приемните образователни институции, като допълващи дейности могат да бъдат включвани и други дейности, които са финансирани от МОН и ОП НОИР. Остойността на тези дейности не се включва за съфинансиране. Финансовият принос се остойносттава и посочва конкретно в коя дейност е заложен. По програмата не се финансира назначаване на образователни медиатори, но участието им в процеса на десегрегация е задължително, като то следва да бъде осигурено чрез дейността на вече назначени образователни медиатори в изпращащите образователни институции².

Целевата група за включване в дейностите по програмата са деца в задължително предучилищно образование и ученици, които: посещават сегрегирани образователни институции или паралелки; били са или към момента са необхванати в образователната система и имат потребност от подпомагане за приобщаване в образователната система.

Към проектните предложения общините е необходимо да прилагат схема за изпълнение на процеса на образователната десегрегация, в която задължително се посочва: броят на децата в задължително предучилищно образование и на учениците, включени в процеса на десегрегация (списък); наименование на изпращащите образователни институции, които към момента на кандидатстване децата и учениците посещават, както и наименование на приемните образователни институции, към които са насочени децата и учениците. В схемата могат да бъдат включени и средищни училища като приемни институции.

Изискване към всички определени като приемни образователни институции е да не получават финансиране по чл. 52а от Наредбата за финансиране на институциите в системата на предучилищното и училищното образование през 2019 година. За целта като приложение към проектните предложения се прилагат споразумения между общините и приемните образователни институции, подписани и подпечатани от страните. В проектното предложение задължително се конкретизира избрания начин за реализиране на безплатен превоз за децата в задължително предучилищно образование и за учениците, и се остойносттава в бюджета.

---

² Изпращащи образователни институции - образователни институции (училища и детски градини със задължително предучилищно образование), в които се обучават преобладаващ брой деца и ученици от етнически малцинства;

Допустими дейности за включване в проектните предложения:

1. Осигуряване на безплатен транспорт в рамките на населеното място за деца в задължително предучилищно образование и за ученици, посещаващи сегрегирани образователни институции за обучение, възпитание и социализация в несегрегирани приемни образователни институции.

1.1. Организиране на превозите за собствена сметка – извършва се въз основа на заповед на кмета на общината, съответно на директора на училището или на детската градина, а отчитането на разходите се осъществява въз основа на разходооправдателни документи за всички преки разходи, свързани с осигуряване на превозите, като: горива, гориво-смазочни материали и други консумативи; трудови възнаграждения; технически преглед, задължителна застраховка гражданска отговорност, поддръжка и ремонт на превозни средства и други разходи.

Максимален размер на средствата за компенсиране на безплатния транспорт чрез превоз за собствена сметка:

- с автомобили до 22 места – до 1,10 лв./км от общия пробег и допълващ стандарт за издръжка на МПС в размер на 4 000 лв.;
- с автомобили над 22 места – до 1,60 лв./км от общия пробег и допълващ стандарт за издръжка на МПС в размер на 6 000 лв.

1.2. Сключване на договор за специализиран превоз с автомобилен транспорт, като договорите се сключват при спазване на реда за възлагане на обществени поръчки или на концесии – осъществяват се в рамките на учебния план на съответните институции при спазване изискванията на Закона за автомобилните превози и другите относими нормативни актове. Сключва се договор за специализиран превоз, в който задължително се регламентират изчерпателно и по прозрачен начин: обхватът на превозната услуга; маршрутното разписание и задълженията за извършване на обществената услуга; показателите, които се вземат предвид за предотвратяване на свръхкомпенсиране, с конкретни икономически параметри, въз основа на които се изчислява размерът на компенсацията с отчитане на нетния финансов ефект; механизмите за разпределение на разходите, пряко свързани с предоставяне на услугата, които могат да включват разходи за персонал, енергия, инфраструктурни такси, поддръжка и ремонт на превозни средства за обществения транспорт, подвижен състав и инсталации, необходими

за извършване на услугата, както и на частта от непреките разходи, свързани с предоставянето на услугата.

Максимален размер на средствата за компенсиране на безплатния транспорт чрез специализиран превоз с автомобилен транспорт:

- с автомобили до 22 места – до 1,65 лв./км от общия пробег;
- с автомобили над 22 места – до 2,45 лв./км от общия пробег.

1.3. Превоз по автобусни линии по утвърдена транспортна схема – уреждат се с договор за възлагане на обществен превоз, сключен по реда на Регламент № 1370/2007, като превозвачът или по заявка на възложителя снабдява учащите се безплатно с превозен документ (абонаментна карта или билет) за съответния маршрут и ежемесечно фактурира стойността на услугата при условията на сключения договор.

Максимален размер на средствата за компенсиране на безплатния транспорт чрез превоз по автобусни линии по утвърдена транспортна схема:

- с месечна абонаментна карта – до 20 лв.;
- с билет за единично пътуване – до 1,40 лв.

2. Осигуряване на учебни пособия и материали за децата в задължително предучилищно образование и за ученици до VII клас, включени в процеса на образователна десегрегация.

2.1. Дейността се осъществява в зависимост от възрастта на децата и учениците, както следва:

- за деца в задължително предучилищно образование – максимална стойност на пакет учебни пособия и материали до 15 лева;
- за ученици в начален етап – максимална стойност на пакет учебни пособия и материали до 20 лева;
- за ученици в прогимназиален етап до VII клас – максимална стойност на пакет учебни пособия и материали до 30 лева.

3. Дейности за информиране, мотивиране и подготовка на децата и учениците за съвместното образователно развитие в приемните образователни институции.

3.1. Дейността се планирана за съвместно реализиране от педагогическите специалисти в приемната образователна институция и образователния медиатор от изпращащата образователна институция.

4. Дейности за психолого-педагогическо и социално-комуникативно приобщаване на всички родители за изграждане на образователната среда, осигуряваща ефективен процес на десегрегация.

4.1. Дейностите се планират и реализират в приемната образователна институция от педагогическите специалисти и директора с участието на образователния медиатор. Задължително е участието на родителите на децата и учениците, включени в процеса на десегрегация, както и на родители от приемната образователна институция.

5. Дейности с деца в задължително предучилищно образование и ученици, включени в процеса на десегрегация, за продължаване на възпитането и образованието им в приемните образователни институции.

5.1. Дейностите се реализират от педагогическите специалисти и директора в приемните образователни институции.

В проектното предложение бенефициентите могат да планират изпълнение на всички допустими дейности взаимно свързани, една дейност или няколко, в съответствие с установените и мотивирани потребности, необходими за осъществяване на процеса на десегрегация в образованието. Дейности 3, 4 и 5 не се финансират по програмата, но задължително трябва да бъдат планирани и описани в проектното предложение.

6. Изисквания за допустимост на кандидатите.

- участие от общините с 10% съфинансиране от общия бюджет на проектното предложение;
- налични в населеното място, където ще се осъществяват дейностите най-малко на три образователни институции поне една, от които е установена като сегрегирана или наличие на обособени квартали/райони с преобладаващо ромско население и риск от вторична сегрегация на образователните институции;
- актуален приет и утвърден от общинския съвет програмен документ (план, програма) за осъществяване на процес на образователна десегрегация;
- приложена схема за реализиране на процеса на образователна десегрегация на територията на общината;

➤ включените приемни образователни институции в проектното предложение да не получават финансиране по чл. 52а от Наредбата за финансиране на институциите в системата на предучилищното и училищното образование;

➤ приложено споразумение между общината и приемните образователни институции за реализиране на процеса на образователна десегрегация.

7. Принципи на финансиране

При стартиране на програмата, общините, отговарящи на условията за допустимост, ще кандидатстват пред ЦОИДУЕМ с проектно предложение по утвърден формуляр за кандидатстване, който ще бъде публикуван на сайта на ЦОИДУЕМ и на сайта на МОН.

8. Процедури и срокове за кандидатстване, оценяване и класиране на проектите

От 01.04.2019 г. до 30.06.2019 г. общините ще могат да подават до ЦОИДУЕМ проектните предложения, включващи утвърдени по образец формуляр, бюджет по дейности, споразумение за партньорство и други съпътстващи документи. Постъпилите предложения ще бъдат оценени от комисия, назначена със заповед на директора на ЦОИДУЕМ. Оценяването ще протече в два етапа:

Етап 1. Оценка за административно съответствие и

Етап 2. Оценка на качеството на проекта, която ще се извърши въз основа на изготвена оценителна карта със следните критерии при общ максимален брой 100 точки:

1. съответствие на проектното предложение с целите и приоритетите на националната програма (максимална оценка 10 точки);
2. ясно и добре ли е дефинирано очакваното влияние и ползи от партньорството за целевата група и другите заинтересовани страни (местна и образователна общност) (максимална оценка 10 точки);
3. степен на съответствие с потребностите на целевите групи (максимална оценка 20 точки);
4. оценка на дейностите и резултатите (максимална оценка 40 точки);
5. устойчивост (максимална оценка 10 точки);
6. бюджет и ефективност на разходите (максимална оценка 10 точки).

Класирането на проектните предложения се извършва по низходящ ред според получената оценка. Одобряват се за финансиране класираните проектни предложения до изчерпване на обявения общ бюджет за програмата.

След приключване на двата етапа на оценка на проектните предложения, комисията предлага на директора на ЦОИДУЕМ списък с класирането на кандидатите за одобряване. След приемане и одобряване на работата на комисията, до 31 август 2019 г. директорът на ЦОИДУЕМ предоставя на министъра на образованието и науката за одобрение списъка на всички проектни предложения, класирани и предложени за финансиране. Министърът на образованието и науката издава заповед за класираните за финансиране проектни предложения.

Етапи на финансиране:

След издадената заповед от министъра на образованието и науката, ЦОИДУЕМ предоставя на бенефициентите одобрените средства по следния ред:

- 80% авансово;
- 20% след приемане и одобряване на краен технически и финансов отчет.

Бенефициентът представя в ЦОИДУЕМ краен технически и финансов отчет за реализация на дейностите по одобреното проектно предложение в срок до 30.07.2020 г. на хартиен и електронен носител. Окончателните отчети се одобряват в срок до 30.09.2020 г.

Необходими документи – представят се 1 бр. на хартиен носител и 1 бр. на електронен носител (диск или флаш памет): попълнен формуляр за кандидатстване (по образец), бюджет, копие на решение на общинския съвет за приет план, програма за реализиране на процеса на десегрегация в образованието на територията на съответната община и всички изискуеми и задължителни по програмата приложения.

7. МОНИТОРИНГ

Комисия от ЦОИДУЕМ осъществява мониторинг чрез: текущи проверки на място, проверки на представени документи, анкети, срещи с ръководители на проекти, директори на образователни институции. Средствата за мониторинг са в размер на 1% от общата стойност на програмата.

8. ДЕМАРКАЦИЯ

Средствата по националната програма не могат да се използват за дейности, финансирани от фондовете на Европейския съюз, друго национално финансиране, както и от други донорски програми.